

مساله مرگ و زندگي

2 شهریور 1401

شینا انصاري

کتاب «مساله مرگ و زندگي» تجربه خواندني اروين يالوم از پيشگامان روان‌درماني اگزيستانسيال پس از تشخيص بيماري سرطان همسرش مریلین است؛ زوجي که پس از هفتاد سال زندگي مشترك به يك باره با موضوع مرگ مواجه مي‌شوند.

مریلین در سال ۲۰۱۹ مي‌فهمد که به بيماري سرطان سلول‌هاي پلاσμα مبتلاست. او درمان را شروع مي‌کند، اما عوارض درمان هر روز او را ضعيف‌تر و رنج زندگي را براي افزون‌تر مي‌کند. مریلین وقتي مي‌فهمد که ماه‌هاي پاياني عمرش را مي‌گذراند، به همسرش پيشنهاده مي‌دهد که کتابي با هم بنويسند کتابي که با همه کتاب‌هاي ديگري که در طول سال‌ها نوشته‌اند، متفاوت است. کتاب زوجي که با هم پير شده‌اند و با هم در مسيري حرکت مي‌کنند که گرچه به مرگ، فقدان و اندوه ختم مي‌شود، اما خوشبختند، چون يکديگر را دارند.

اروين يالوم، دچار بيماري قلبي است و مي‌داند که قلبش، گويي براي او مرگي ناگهاني تدارك ديده، اما مریلین بايد مراحل درمان را پشت سر بگذارد، درماني که انگار سودي به حال او ندارد. دکتر يالوم حالا در معرض آزموني مهم قرار گرفته است که شايد سخت‌ترين آزمون زندگي او باشد: رويارويي با مرگ احتمالي خودش و مرگ حتمي همسرش. در کتاب «مساله مرگ و زندگي» اروين و مریلین يك فصل در ميان مي‌نويسند. مریلین با شرح مراحل درمان، از احساساتي که تجربه مي‌کند، مي‌نويسد و اينکه چطور رفته‌رفته از زندگي جدا شده و مرگ را پذيرا مي‌شود. تصور از دست دادن مریلین به قدری براي يالوم سخت و طاقت‌فرساست که حتي به اين فکر مي‌افتد همراه با مریلین خودکشي کند. اما به دلایلي که در کتاب مي‌گويد از اين کار پشيمان مي‌شود. او دايما تلاش مي‌کند به مریلین يادآوري کند از زندگي که موهبتي تکرارنشدي است به راحتی دست نکشد و به مبارزه با بيماري ادامه بدهد اما با گذشت روزها، بيماري مریلین تشديد مي‌شود و در نهايت از مبارزه با بيماري دست مي‌کشد و به مرگ آرام (اتانازي) پناه مي‌برد.

کتاب «مساله مرگ و زندگي» ۳۶ فصل دارد. فصل بيست و يکم با عنوان «مرگ از راه مي‌رسد» شرح چگونگي مرگ مریلین است. با مرگ مریلین، اروين يالوم با تاريخ‌ترين روزهاي تمام زندگي خود روبه‌رو مي‌شود. فقدان عزيزي که بيش از شش دهه عاشقانه در کنارش بوده براي خيلي سخت و ترسناک است. يالوم فصل بعدي کتاب را چهل روز بعد از مرگ مریلین مي‌نويسد و نگران است که اگر اين کتاب تمام بشود چه بکند. احساس مي‌کند با نوشتن اين کتاب به حيات خودش ادامه مي‌دهد و انگيزه‌اي دارد. او ابتدا شروع مي‌کند به خواندن رمان، اما بعد چهار رمان خودش را انتخاب مي‌کند: «وقتي نيچه گريست»، «درمان شوپنهاور»، «دروغگويي روي مبل» و «مساله اسپينوزا» مطالعه «درمان شوپنهاور» براي او تاثيرگذار است. از جمله‌هاي اين کتاب حيرت مي‌کند و مي‌پرسد آيا واقعا من اينها را نوشتم؟ البته نگاهي انتقادي به برخي جملات کتاب خود دارد. در فصل آخر، تحت عنوان

مریلین عزیز، ۱۲۵ روز بعد از مرگ همسرش، اعتراف می‌کند که «من هنوز سر خاک تو نیامدم چون جرات نداشتم که بیایم.» به کرونا اشاره می‌کند و به مرگ و تصور پیوستن به مرلین. جالب است که همین موقع ایمیلی از یکی از خوانندگان کتاب «من چگونه اروین یالوم شدم» دریافت می‌کند که به او می‌گوید، دکتر یالوم چرا اینقدر از مرگ می‌ترسی؟ جسم می‌میرد، اما هوشیاری بسان رودخانه‌ای در گذر از زمان است. مرگ پایان راه نیست و هیچ چیز مانند فکر کردن به مرگ ارزش بیکران زندگی را به تصویر نمی‌کشد.

[کتاب](#) «مساله مرگ و زندگی» در سال 2021 منتشر شد. اثری از دو استاد برجسته و شرکای مادام‌العمر، که در مواجهه‌ای صادقانه با ناپایداری حیات و در حالی که با پیری، آسیب‌پذیری و مرگ دست‌وپنجه نرم می‌کنند، از ارزش‌های عمیق زندگی می‌نویسند.